

INTEGRATION

Hvilken rolle kan civilsamfundet spille?

12 lokale historier til inspiration

RÅDET FOR ETNISKE MINORITETER

Tekst: Suleman Haider

Illustration: Ia Brix Ohmann

GrafikDesign: Ole Leif og Ida Magdalene

Tryk: PrinfoParitas

Maj 2016

Den gode velkomst

Rådet for Etniske Minoriteter og Frivilligrådet har i foråret 2016 været på en Frivilligheds- og Integrationskaravane rundt i landets regioner. Her mødtes vi med engagerede borgere, der ønsker at medvirke til at skabe en god overgang til det danske samfund for nytilkomne flygtninge.

Deltagerne var handlekraftige borgere fra lokalsamfund, foreninger, kommuner, virksomheder.

Formålet var at inspirere til, hvordan civilsamfundets potentiale kan udfoldes i forbindelse med integrationen af nyankomne flygtninge. Derudover ønskede vi også at finde de innovative, lokale eksempler og høre, hvilke spørgsmål og anbefalinger, som deltagerne fandt særligt vigtige.

Her kan du høre 12 historier fra lokalsamfund, som vi lærte at kende på de 6 regionale møder, som rådene holdt på karavaneturen. De giver spændende bud på, hvordan civilsamfundet kan spille ind i forhold til integration.

Du kan også få et indblik i nogle af de barrierer, som de mennesker, vi mødte på vores tur står med i forhold til indsatsen, i de spørgsmål og anbefalinger, der er blevet formuleret.

Vi ønsker hermed at fremhæve et udsnit af de gode eksempler, hvor civilsamfundet medvirker til integration. Måske kan det inspirere til at sætte nye initiativer i gang eller gøre noget på en anden måde.

Der er et kæmpe potentiale for at skabe gode rammer for at civilsamfundet i endnu højere grad kan spille ind i forhold til at sikre en god integration.

Disse 12 historier fortæller om nogle af de gode integrationsinitiativer, som karavanen har mødt undervejs med et ønske om at udbrede, dele og inspirere med erfaringer og historier fra alle hjørner af Danmark.

Mange tak til Bikubenfonden, Social- og Indenrigsministeriet og Udlændinge-, Integrations-, og Boligministeriet for at gøre dette projekt muligt.

Venlig hilsen,

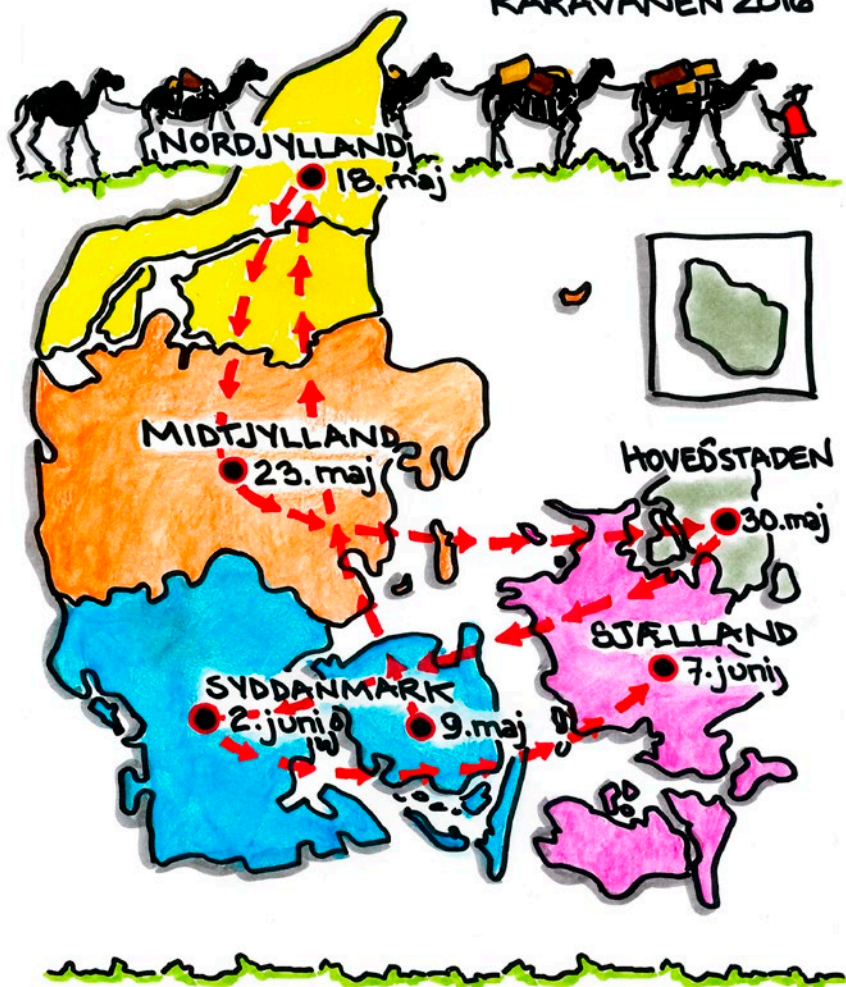

Yasar Calmak
Formand for Rådet for Etniske Minoriteter

Vibe Klarup Voetmann
Formand for Frivilligrådet

FRIVILLIGHEDS- OG INTEGRATIONS- KARAVANEN 2016

Frivilligheds- og Integrationskaravanen har kørt landet rundt og stoppet i seks byer i løbet af maj og juni 2016. Deltagerne i hver by har formuleret en række spørgsmål og anbefalinger, og efterfølgende stemt på dem, de syntes, var de bedste. Nedenfor er de spørgsmål og anbefalinger, som fik flest stemmer.

Spørgsmål fra karavanens deltagere

- **REGION SYDDANMARK (SVENDBORG):** Hvilke overvejelser har ministrene gjort sig omkring de menneskelige konsekvenser for flygtninge og deres familier efter de nye familiesammenføringsregler og den strammede økonomi?
- **REGION NORDJYLLAND (AALBORG):** Hvordan sikres den gode overgang bedst fra asylcenter til kommune?
- **REGION MIDTJYLLAND (SILKEBORG):** Hvordan bliver Danmark bedre til at bruge de faglige kompetencer og uddannelser, som flygtninge har med sig?
- **REGION HOVEDSTADEN (KØBENHAVN):** Hvordan kan vi blive bedre til at se flygtninge som medmennesker og ressourcer?
- **REGION SYDDANMARK (ESBJERG):** Hvordan vil I sikre jer, at alle kommuner har en ansvarlig kontaktperson for samarbejde med frivillige organisationer omkring integration?
- **REGION SJÆLLAND (NÆSTVED):** Hvordan sikrer vi, at flygtninge får relevant information fx om foreningsliv, når de ikke orienterer sig i traditionelle medier som nettet, aviser og opslag, men gennem mødet menneske til menneske?

Anbefalinger fra karavanens deltagere

- **REGION SYDDANMARK (SVENDBORG):** Frivillige er ulønnede, men vi anbefaler at der sikres midler til koordinering og opkvalificering mv. af de frivillige – de frivillige er ulønnede, men frivilligt arbejde er ikke gratis!
- **REGION NORDJYLLAND (AALBORG):** Flygtninge, som indgår aktivt og succesfuldt i et interessefællesskab, netværk eller venskab, bør tildeles bosætning i det berørte lokalområde/kommune, når opholdstilladelse tildeles.
- **REGION MIDTJYLLAND (SILKEBORG):** Sæt tempo på etableringen af flygtningelærlinge ordningen og sørg for at motivere arbejdsmarkedets parter.
- **REGION HOVEDSTADEN (KØBENHAVN):** Brug flygtninges ressourcer mere målrettet og effektivt – og med det samme.
- **REGION SYDDANMARK (ESBJERG):** Frivillighed gør det ikke alene. Prioriter det forpligtende samarbejde mellem organisationer og understøttelse fra det offentlige, både økonomisk og anerkennende. Sørg for løbende forventningsafstemning mellem parterne.
- **REGION SJÆLLAND (NÆSTVED):** Vi anbefaler at lovliggøre flygtninges frivillige arbejde som erhvervsarbejde (praktiktid), for at integrere og inkludere via kultur og fritidsliv.

12 LOKALE HISTORIER

Beboerfællesskab giver tilhørsforhold

I april 2015 ankom de første flygtninge til landsbyen Hillerslev på Fyn og det første møde med de nye tilflyttere fandt sted i det lokale medborgerhus. Hillerslev voksede med 30 nye ansigter fra en anden verdensdel. En aften efter at have drukket en kop kaffe sammen, besluttede borgerne, at de måtte gøre noget mere for de nye beboere. De nye tilflyttere havde brug for mere end bare kaffe og kage til at starte et nyt liv. Flere borgere gik sammen om at indsamle alt fra tøj til bestik, melde sig som kontaktfamilier, hjælpe med at oversætte breve og arrangere transport til og fra landsbyen. Meget blev indsamlet og kunne genbruges, når man som flygtning kommer med ingenting. I en villagarage blev der etableret et cykelværksted, hvor flygtninge og borgere kunne reparere cykler sammen. I dag er der et sæt af fælles aktiviteter omkring spising, sport, Nem ID-kurser og markedsdage, hvor de nye tilflyttere hjælpes i gang. Og hjælpen går også den anden vej, for når borgerne i Hillerslev har brug for hjælp med det voksende sommergræs i haven, står de nye beboere klar til at hjælpe.

Hvilke aktører var involveret: Frivillige borgere i landsbyen Hillerslev og flygtninge

Hvad gjorde det til en succes: Samarbejde og beslutningskraft på tværs af landsbyen og gen- og delebrug af ressourcer i bredeste forstand – fra bil til bestik

Kontaktoplysninger: Jørgen Hjort, borger i Hillerslev, Mobil: 28 11 10 25, e-mail: jh@opj.dk

12 LOKALE HISTORIER

Positivlisten åbner døre

En erhvervsmand og en foreningsmand fik sammen en ide om at åbne dørene til lokalsamfundet for unge asylansøgere. Ideen blev til et projekt med en positivliste, hvor folk kunne skrive sig på, hvis de var interesseret i at få besøg af børn og unge fra Asylcentret Hundstrup på Langeland. Idéhaverne gik rundt med listen på Langeland for at få folk til at tilmelde sig og åbne deres virksomheder og /eller hjem for besøg af de nye borgere. Projektet blev en succes med over 70 navne på lokale virksomheder, foreninger og privatpersoner, der kunne tænke sig at få besøg, og det endte med, at der var mange flere på positivlisten, end der var asylbørn i centret. Besøgene havde en stor værdi for unge og børn fra asylcentret, som kom ud og fik prøvet kræfter med en hverdag på et bilværksted, i en tøjbutik eller på en cafe. Det vakte deres nysgerrighed og styrkede deres forståelse af det samfund, som de var en del af. Projektet er nu overdraget til asylcentret, der står for det videre arbejde med at arrangere besøgene og udbygge relationer mellem de unge og lokalsamfundet.

Hvilke aktører var involveret: Frivillige borgere, erhvervsdrivende, foreninger, asylcentret på Langeland og flygtninge

Hvad gjorde det til en succes: Den lokale indsats med at stemme dørklokker for at sikre tilmelding til listen og dermed give de unge asylansøgere en mulighed for at komme på besøg og være med

Kontaktoplysninger: Louise Dahl Nautrup, afdelingsleder hos Børnecenter Hundstrup, Mobil: 61 15 58 45, e-mail: loudan@langelandkommune.dk

Lokalt samarbejde gavner integration

Et stærkt stigende antal flygtninge i Holstebro fik kommunen til at vælge at støtte mere op om det frivillige integrationsarbejde på flere planer – herunder med dannelsen af et erfaringsnetværk for koordinatorene fra de frivillige organisationer, som nu mødes et par gange om året og med oprettelsen af en database, som giver overblik over de frivillige indsatser i Holstebro Kommune. En integrationskoordinator fra kommunen fik til opgave at kortlægge, hvad der var af foreninger og netværk på tværs af forskellige foreningstyper fra by til de små landsbysamfund. Efter kortlægningen har den kommunale integrationskoordinator lavet aftaler og faciliteret dannelsen af lokale netværksgrupper og i de små byer blev det således de lokale foreninger og netværk, der står for de frivillige integrationstilbud til flygtninge, mens Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp tager sig af de større byer. Det skaber ejerskab lokalt i de mindre byer, hvor lokale er bedre til at tage i mod og besvare spørgsmål, der vedrører landsbyen og dens nye beboere.

Hvilke aktører var involveret: Holstebro Kommune og frivillige netværk og grupper

Hvad gjorde det til en succes: En struktureret kortlægning af frivillige ressourcer og kommunal dialog med den frivillige verden

Kontaktoplysninger: Kurt Christian B. Hansen, integrationskoordinator hos Holstebro Kommune, e-mail: kurt.christian.b.hansen@holstebro.dk

12 LOKALE HISTORIER

Borgermøder skaber forståelse

Aalborg Kommune er med i Lokalsamfundet Bygger Bro, der er et samarbejdsprojekt mellem Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Projektet blev startskuddet til at både kommunen og frivilligcentret, De Frivilliges Hus, har afsat ressourcer til at samarbejde og koordinere indsatsen omkring integration og modtagelse af flygtninge. Det foregår bl.a. via borgermøder, som skal forebygge problemer og give lokalbefolkning mulighed for at luften deres bekymringer. Borgermøderne har to dele, hvor første del handler om, hvem er flygtningene, der skal flytte til området, hvad gør kommunen – herunder integrationsprocessen. I anden del af mødet tilbyder Frivilligcentret at hjælpe med at danne frivilligrupper, der kan være med til at skabe en god modtagelse af flygtninge, og frivilligcentret hjælper disse grupper i gang. Borgermøderne viser, hvordan samarbejde mellem kommune og den frivillige verden er med til at skabe synergi og en bedre integrationsindsats, hvor flere parter bruger hinandens styrker til at klæde borgerne bedre på til at modtage flygtninge.

Hvilke aktører var involveret: De Frivilliges Hus og Aalborg Kommune

Hvad gjorde det til en succes: Koordinering og videndeling mellem kommune og frivilligcenter og herunder bedre brug af synergi effekt ved fællesmøder

Kontaktoplysninger: Katja Jørgensen, projektleder hos De Frivilliges Hus, tlf.: 41 15 41 19, e-mail: katja@frivillighuset.dk

12 LOKALE HISTORIER

Venlighed virker på alle

Venligboerne, som har rødder i Hjørring, beskrev venlighed som arbejdsmetode og livsindstilling overfor det fremmede og ukendte. Venlighed virker godt på mennesker og skaber et godt udgangspunkt for ligeværdige relationer. Ved at øve sig i venlighed kan alle blive venligboer. Det handler ikke om, at man skal være et overskudsmenneske og kunne tilbyde flygtninge husly for at være venligboer, men mere om de små skridt, hvor man byder ind. Det kan være at tilbyde at køre en flygtning til lægen eller blot at skrive god dag til sidst i en mail. Alle venligboere bidrager med, hvad de nu kan. Venlighed må helst ikke blive organiseret og der skal helst ikke fortælles for meget om, hvad Venligboerne er eller ikke er, da det er med til at ekskludere nogle. Det er herunder vigtigt, at man mødes uden at blive sat i bås for alle skal kunne udøve venlighed under egne forudsætninger. Venlighed forandrer en selv og giver de bedste betingelser for at møde mennesker, der er forskellige fra en selv med respekt og nysgerrighed.

Hvilke aktører var involveret: Frivillige fra Hjørring og flygtninge

Hvad gjorde det til en succes: At frivilligheden sættes fri fra stramme organisatoriske rammer og lader folk bidrage med venlighed, hvor og når de kan uden formelle organiserede frivilligvagter

Kontaktoplysninger: Merete Bonde Pilgaard, stifter af Venligboerne, e-mail: merete@venligboerne.org, tlf.: 87 10 97 82

12 LOKALE HISTORIER

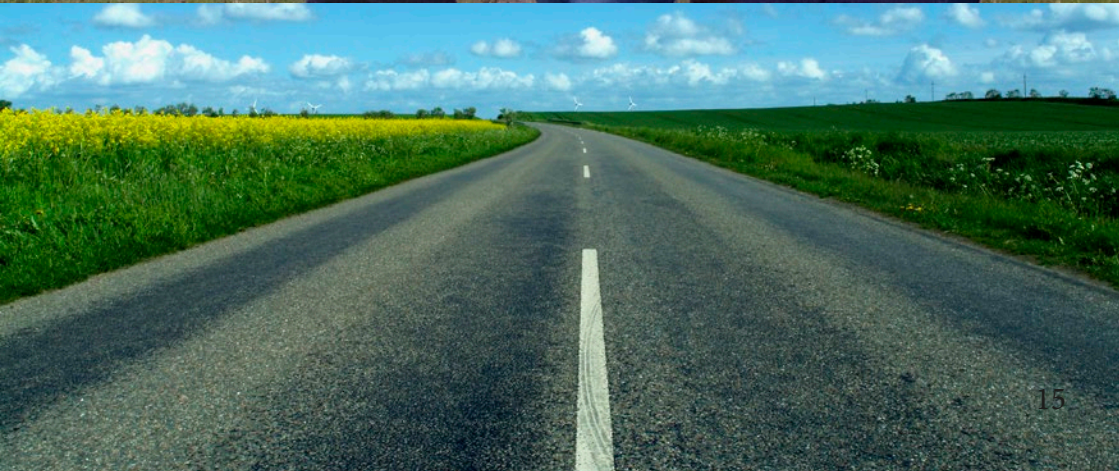
Byen Lem vil tiltrække flygtninge

Dynamik i Lem er et netværk i Ringkøbing-Skjern Kommune, som går på tværs af mange aktive foreninger og virksomheder i kommunen. Netværkets baggrund var, at byen Lem stod i den situation at have flere arbejdspladser end beboere, pga. virksomheder som Vestas, hvilket gjorde, at Lem blev en pendler by. Det ville netværket gerne lave om på, og har derfor dannet borgernetværket Dynamik, som fik den ide, at flygtninge ville kunne bidrage positivt til byen med udgangspunkt i, at der allerede var potentielle arbejdsmuligheder for dem. Dynamik tog derfor selv kontakt til kommunen for at høre om muligheden for at få flygtninge til byen. Borgernetværket har arbejdet med flere tanker om, hvordan flygtninge skal være en del af lokalsamfundet i Lem. Dynamik har også arbejdet med, hvordan borgerne i Lem kan gøre byen mere attraktiv og få inddraget flygtninge i at skabe liv og engagement i byen. Dynamik har været på forkant ved selv at opsøge kommunen for at nå flygtninge, der besidder kompetencer, som byen mangler og ved at prikke til erhvervslivet og få dem inkluderet i netværk og samarbejde.

Hvilke aktører var involveret: Dynamik i Lem, frivilligt krydsnetværk og erhvervslivet

Hvad gjorde det til en succes: Frivillige ildsjæle med en ide om at tiltrække flygtningeborgere, erhvervsnetværk og mangel på arbejdskraft i Lem

Kontaktoplysninger: Alfred Bartholin, frivillig i Dynamik i Lem, e-mail: alfredbartholin@gmail.com, tlf.: 27 75 01 70

12 LOKALE HISTORIER

Forældrekontakt styrker foreningslivet

I Tingbjerg er det på to år lykkedes Hovedstadens Svømmeklub at få over 200 børn til at gå til svømning, hvoraf størstedelen har indvandrerbaggrund, og mange er piger, som ofte ellers ikke er en del af klublivet i en svømmehal. Opskriften på integration af nydanske børn i foreningen har været opsøgende arbejde med en lokal medarbejder, som har været med til at nedbryde barriere og bekymringer hos forældre, synlighed i lokalsamfundet via skolebesøg, udde-
ling af flyers og besvarelse af spørgsmål i svømmehallen for at skabe kontakt, tillid og tryghed hos forældre og børn og kønsopdelt svømmeundervisning. Det har ikke kun medført deltagelse til svømning, men også at piger og drenge med anden etnisk baggrund er blevet en del klublivet, deltager i stævner, uddanner sig til trænere, får jobs som hjælpetrænere og bliver en del af det danske foreningsliv. Hovedstadens Svømmeklub har med en kønsopdelt svømmeundervisning og jordnær forældretilgang fået en voksende gruppe af aktive brugere og frivillige.

Hvilke aktører var involveret: Hovedstadens Svømmeklub og borgere i Tingbjerg

Hvad gjorde det til en succes: Hovedstadens Svømmeklubs ansættelse af en lokal medarbejder, der varetog den direkte kontakt til forældre og børn i lokalområdet ved at være til stede og nedbryde bekymringer

Kontaktoplysninger: Thea M. Andersen, projektkoordinator hos Hovedstadens Svømmeklub, e-mail: thea@hsk.dk, tlf.: 40 61 42 02

12 LOKALE HISTORIER

Inklusion skaber et demokratisk rum

Trampolinhuset i København, som er et medborgerhus for asylansøgere, arbejder for at komme væk fra godgørenhedstanken, som det sociale arbejde traditionelt har været præget af. Målet er at bevæge sig mere i retning at give mennesker en platform for aktiv deltagelse i et demokratisk rum, hvor alle parter er ligeværdige, inkluderede og arbejder sammen i fællesskabets interesse. Godgørenhedstanken kan give grobund for et ikke ligeværdigt forhold, hvor nogle bliver modtagere og andre givere, som gør noget for andre. I Trampolinhuset er der ikke aktive borgere, som hjælper asylansøgere, men alle er brugere og samarbejder om fælles aktiviteter. I Trampolinhuset bliver asylansøgere inddraget i medborgerhusets daglige virke med ansvar for opgaver, inkluderet i det civile liv og mødt som demokratiske borgere med meninger og ikke isoleret på sidelinjen som ansøgere eller individer, der skal hjælpes og ydes godgørenhed overfor.

Hvilke aktører var involveret: Frivillige i Trampolinhuset og asylansøgere

Hvad gjorde det til en succes: Nytænkning omkring forståelsen af hjælp til asylansøgere og en re-definition af den demokratiske inklusion

Kontaktoplysninger: Morten Goll, daglig leder hos Trampolinhuset, e-mail: mortengoll@trampolinehouse.dk, tlf. 30 91 00 50

12 LOKALE HISTORIER

Brandkadetuddannelse giver sprog- og kulturindsigt

Hver anden tirsdag får 14 flygtningebørn et afbræk i skoleskemaet med en brandkadetuddannelse i Skjern. En projektleder for brandkadetterne i Ringkøbing-Skjern Kommune fik ideen til et brandkadethold for flygtninge, da der allerede i flere år havde kørt et brandkadetforløb for danske børn i kommunen. Holdet er allerede i gang, og har to undervisere tilknyttet, som er særligt opmærksomme på, at drengene kan have udfordringer med fx krigstraumer. Desuden er der en tolk til stede til at oversætte, hvis der er behov for det i forbindelse med opgaverne. Tanken er at lave et hold for flygtninge, som en del af deres integrationsindsats og via den vej lære dem dansk i en praktisk situation, lære dem om arbejdskulturen samt tilbyde et indblik i det frivillige brandmandsjob. Håbet er at vække deres interesse for brandmandsjobbet og få dem til at blive en del af det frivillige beredskab med nogle konkrete opgaver efter kadetforløbet.

Hvilke aktører var involveret: Brandmandskorpset og flygtningebørn

Hvad gjorde det til en succes: Udbrede et eksisterende tilbud til flygtningebørn med særlige hensyn til traumer og sprogbarrierer

Kontaktoplysninger: Bent Nielsen, brandmand, e-mail: bentogeva@youmail.dk, tlf.: 23 08 54 14

 **BRANDKADETTET
I DANMARK**

12 LOKALE HISTORIER

Kirker byder velkommen

I Haderslev Kommune samarbejder forskellige kirker om at tage godt i mod flygtninge og understøtte igangværende integrationsindsatser. Det Fælleskirkelige Integrations Netværk, som blev opfundet i Haderslev, arbejder for at styrke mødet mellem mennesker med en række aktiviteter, som fx bankocafe og kvinder-møder-kvinder, og religiøse aktiviteter såsom bibellæsning. Det kirkelige netværk understøtter integrationen og samarbejder med andre integrationsnetværk i Haderslev, blandt andet Dansk Flygtningehjælp, Haderslev Kommune, Venskabsforeningen – Tilflyttere og Danskere, og Frivilligcenter Haderslev. Det Fælleskirkelige Integrations Netværk har som mål at arbejde for flere langsigtede integrationsinitiativer i kommunen, så mødet mellem mennesker kan lattes og dermed sikre en hurtig og god integration af de nye borgere.

Hvilke aktører var involveret: Præster, kirker, frivillige og flygtninge

Hvad gjorde det til en succes: Konkrete aktiviteter om at møde flygtninge, faciliteret af kirken

Kontaktoplysninger: Kirsten Münster, sognepræst, e-mail: kim@km.dk, tlf.: 74 52 39 45

12 LOKALE HISTORIER

Volleyklub tager socialt ansvar

Volleyklubben Vestsjælland ledes efter en vision om at engagere sig i lokalsamfundet, hvilket er kommet til udtryk i, at klubben har besøgt lokale modtagerklasser flere gange med træning for flygtningebørn til følge. Klubben har igangsat integrationsprojekter for at rekruttere nye medlemmer, hvilket allerede har fået klubben til at vokse. Klubben har nu oprettet et hold med kids-volley for syriske flygtningebørn og hjulpet dem i gang ved at investere i buskort til dem, lært dem at tage bussen og indsamlet tøj og sko. Klubben har rekrutteret hjælpetrænere og tolke med arabisk baggrund for at lette kommunikationen, og har nu én gang om ugen træning for syriske flygtningebørn. Træningen for de syriske flygtningebørn er etableret i samarbejde med nøglepersoner omkring børnene, som blev inddraget. Klubben arbejder generelt på at inddrage idrætsuvalte unge i foreningen, som skal have en ekstra hjælpende hånd ind i foreningslivet.

Hvilke aktører var involveret: Volleyklubben Vestsjælland og flygtninge

Hvad gjorde det til en succes: Opsøgende besøg i modtagerklasser og praktisk starthjælp

Kontaktoplysninger: Kim Buchwald fra Volleyklubben Vestsjælland, e-mail: buchwald@volleyklubben.dk og tlf.: 20 26 70 85

12 LOKALE HISTORIER

Flygtninge fortæller historier og bygger bro

Frivillige flygtninge, som nu er blevet en del af det danske samfund, hjælper i projektet Byg Bro fra Det Sociale Netværk nytilkomne flygtninge ved at fortælle deres historie. Alle frivillige i projektet bliver uddannet i at bruge fortællingen af deres egen historie som indgangsvinkel til det menneskelige møde. De frivillige flygtninge rejser rundt til landets asylcentre, skoler, frivilligcentre og arbejdspladser og hjælper, støtter og rådgiver om de udfordringer, man kan have, når man kommer med traumer og er drevet på flugt. Projektet sigter på at tage hånd om personers mentale sundhed, ved at flygtningene kan høre andre flygtninges historier og fortæller deres egen på eget modersmål eller dansk. Dette har en positiv effekt på den mentale sundhed. Frivillige flygtninge bliver også brobyggere ved at være mentorer og derved støtte andre flygtninge i at navigere i det danske system og integrationsforløb. Projektet har indtil videre kørt i syv kommuner.

Hvilke aktører var involveret: Det Sociale Netværk, frivillige og flygtninge

Hvad gjorde det til en succes: At bruge tidligere flygtninges erfaringer og historier

Kontaktoplysninger: Flemming Bøchmann Andersen fra Det Sociale Netværk, e-mail: fa@detsocialenetværk.dk og tlf.: 50 84 68 46

Frivilligheds- og integrationskaravanen er støttet økonomisk af:

